

Svenska datamäklare åberopar "journalistik" för att undkomma EU:s dataskyddslagar

Vill du ha rätten att bryta mot lagen? Sverige kan vara ditt drömland: Tack vare ett kryphål i den nationella lagstiftningen kan stora datamäklare som MrKoll helt enkelt få en "medielicens", som undantar hela deras verksamhet från alla skyldigheter enligt EU:s strikta integritetslagar. Detta kryphål berövar miljontals svenskar deras grundläggande rätt till privatliv. *noyb* har nu lämnat in ett klagomål mot MrKoll i Sverige som utmanar detta kryphål i svensk lag.

- Klagomål mot MrKoll

Ett mycket problematiskt kryphål i svensk lag. I Sverige kan vem som helst få en medielicens och undantas från GDPR. Medan artikel 85 i GDPR tillåter medlemsstaterna att begränsa tillämpningen av vissa delar av GDPR inom journalistikområdet (för att t.ex. skydda källor eller hemliga undersökningar), tog Sverige ett brutalt grepp om detta undantag. Den svenska lagstiftningen gör det extremt enkelt att få en "medielicens", även om ett företags verksamhet inte ens är avlagset relaterad till en nyhetsredaktion och helt klart bara är inriktad på att dela och sälja personuppgifter. Även datamäklare, dvs. privat drivna företag som köper och säljer personuppgifter från miljontals människor utan deras samtycke, kan använda detta kryphål för att befria sig från alla skyldigheter enligt GDPR. Detta innebär att de berörda personerna berövas sin grundläggande rätt till integritet och att deras mest intima uppgifter blir exponerade på internet.

Dina mest personliga uppgifter, tillgängliga för alla. En av Sveriges största datamäklare, MrKoll ("koll" betyder "kolla" på andra människor), illustrerar denna problematik på ett mycket bra sätt. Företaget har uppgifter om nästan hela den svenska befolkningen och tjänar pengar på att sälja dem till alla som är intresserade, utan ett enda skydd eller begränsning. De uppgifter som säljs är inte bara namn, efternamn, födelsedatum, telefonnummer, hem- och arbetsadress. Företaget har också uppgifter om fastighetsvärden, vilken bil de kör, pågående civilrättsliga förfaranden, påföljder, brottsregister och detaljerade fallbeskrivningar. En del av informationen kommer till och med direkt från svenska myndigheter. Det finns även en lista över de mest sökta personerna på datamäklarens webbplats.

Stefano Rossetti, dataskyddsjurist på *noyb*: "*Affärsmodellen för datamäklare som MrKoll har ingenting med journalistik att göra. Tvärtom utsätter företaget människor för risker genom att erbjuda deras personuppgifter till försäljning online till vem som helst som är intresserad. De svenska myndigheterna måste sätta stopp för detta missbruk av en lag som ursprungligen var avsedd att skydda journalister.*"

Personuppgifter som används av gäng och kriminella. Ett exempel på vad offentlig försäljning av data av företag som MrKoll kan leda till illustreras av en rapport från "The [Guardian](#)" om rivaliserande gäng som använder datamäklare för att ta reda på var deras motståndare befinner sig geografiskt för att utföra attacker. Enligt artikeln skonade dessa bomber och attacker inte oskyldiga liv. Så sent som förra året dödades den 24-åriga Soha Saad, en blivande lärare, av misstag av en sprängladdning. Detta är bara ett av många exempel. Information om människors adresser, deras inkomster, värdet på deras bostäder eller eventuella rumskamrater möjliggör förföljelse och gör livet mycket enklare för rånare. Detta förvärras av det faktum att det för närvarande inte finns något sätt att få dina uppgifter raderade från MrKolls webbplats - i strid med artikel 17 i GDPR, som vanligtvis ger alla rätt att invända mot användningen av deras personuppgifter. Den klagandes begäran om att få sina uppgifter raderade avslogs med motiveringen att "*databasen inte påverkas av den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR)*" på grund av MrKolls medielicens.

Sophia Hassel, biträdande jurist på *noyb*: "MrKoll fallet visar tydligt varför det finns strikta begränsningar när medlemsstater vill avvika från GDPR. Att ge datamäklare carte blanche att strunta i EU-rätten borde betraktas som ett övertramp."

Klagomål inlämnat till svensk myndighet. *noyb* har nu lämnat in ett klagomål till den svenska dataskyddsmyndigheten, Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). MrKoll har nekat den klagandes begäran

att radera hans uppgifter och därmed kränkt hans rättigheter enligt artikel 17 GDPR. *noyb* begär att MrKoll raderar den klagandes uppgifter och meddelar alla mottagare av nämnda uppgifter om raderingen. *noyb* begär också att IMY utfärdar ett absolut förbud mot ytterligare behandling av den klagandes uppgifter. Om IMY skulle avslå detta klagomål på grundval av ovan nämnda nationella lag, är *noyb* fullt beredd att ta nästa steg och överklaga till Stockholms tingsrätt för att stoppa missbruket av medielicenser av datamäklare i allmänhet.